

TÜRK KÜLTÜRÜNÜ ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ

TÜRK KÜLTÜRÜ

SAYI 34

YIL III

AĞUSTOS 1965

ZAFERLER SAYISI

ŞİİRİMİZDE AĞUSTOS ZAFERLERİ

Doç. Dr. Faruk K. Timurtaş

Türk tarihi kahramanlıkların ve zaferlerin tarihidir. Üç bin yıllık bir geçmişe sahip, dünyanın bu en büyük ordu-milletinin yüzyıllar boyunca kazandığı zaferlerin, yaptığı fetihlerin sadece isimlerini sıralamak için bile yüzlerce sayfa ister. Burada yalnız Ağustos ayında kazanılan zaferlerin ve meydan muharebelerinin kısa bir listesini verip, bunlar hakkında yazılan şiirlerden bazı örnekler göstermekle yetineceğiz.

Ağustos ayının Türk tarihinde hususî ve önemli bir yeri vardır. Milletimizin kaderini tâyin eden ve değiştiren büyük meydan savaşları hep Ağustos ayında cereyan etmiştir. Anadolu'da Türk devletinin kurulması 26 Ağustos 1071 Malazgird Meydan Muharebesinden sonradır. Ağustos ayında kazanılan son meydan muharebesi Dumlupınar - Başkumandanlık Zaferi (26 - 30 Ağustos 1922) ile Türk devleti yeniden kurulmuştur. Aradaki 851 yıllık zaman içerisinde ise, Birinci Kosova Meydan Muharebesi (27 Ağustos 1389, Otlukbeli Savaşı (11 Ağustos 1473), Çaldıran Meydan Muharebesi (23 Ağustos 1514), Mercidabık Muharebesi (24 Ağustos 1516), Mohaç Meydan Muharebesi 29 Ağustos 1526) gibi bir teki bile bir millet için iftihar ve şeref teşkil edecek eşsiz zaferler bulunmaktadır.

Büyük zaferlerin Ağustos ayında olması, mukadderat icabı olarak görünmekle beraber, geniş çaptaki seferlerin baharda başlayıp sonbahara girmeden sona erdirilmesi hususundan ileri gelmektedir. Bu bakımdan Ağustos ayı, kesin sonuçlar için en elverişli ay olmuştur.

Zaferlerimizin edebiyata ve şiire akisleri, yazık ki, onların ihtişamı ve büyüklüğü ölçüsünde olmamıştır. Şiirler sayıca da, keyfiyet yönünden de istenilen derecede değildir. Bununla beraber, büyük şairlerin üstün değerdeki şiirleri de bunlar arasında yer almaktadır ve sayı bakımından pek de az sayılamazlar.

Ağustos ayında kazanılan savaş ve zaferlerin, yapılan fetihlerin belli-başlıları şunlardır:

1. Anı şehrinin ve Kars ilinin fethi — 16 Ağustos 1064 Selçuklu hükümdarı Alp-Arslan Bizanslılara karşı kazanmıştır.

2. Malazgird Meydan Savaşı — 26 Ağustos 1071. Alp-Arslan, Bizans İmparatoru Romanos Diyogenes'i yenmiş ve Anadolu kesin olarak Türklerin vatanı olmuştur.

3. Birinci Kosova Meydan Savaşı — 27 Ağustos 1389. Sultan I. Murad (Hüdâvendigâr), Sırp Kralı Lazar kumandasındaki yüzbinlik haçlı ordusunu, altmış bin kişilik ordusuyla yenmiş, kendisi de şehid düşmüştür.

4. Otlukbeli Zaferi — 11 Ağustos 1473. Fâtih Sultan Mehmed, Akkoyunlu hükümdarı Uzun-Hasan'ı yenmiştir.

5. Otranto'nun fethi — 11 Ağustos 1480. Fâtih zamanında Gedik Ahmed Paşa tarafından İtalya'nın güney-doğusundaki Otranto limanı ve şehri feth edilmiştir.

6. Navarin limanının zaptı — 20 Ağustos 1500. II. Bayezid zamanında zapt edilmiştir. 10 Ağustosta Modon, 16 Ağustosta Koron ele geçmiştir.

7. Çaldıran Meydan Savaşı — 23 Ağustos 1514. Yavuz Sultan Selim, İran Safevî hükümdarı Şah İsmail'e karşı kazanmıştır.

8. Mercidabık Meydan Savaşı — 24 Ağustos 1516. Yavuz Sultan Selim, Mısır ve Suriye Kölemen Sultanı Kansu Gavri'yi, Kilis civarındaki bu ovada yenmiş, 25 Ağustosta Halep ele geçirilmiştir.

9. Belgrad Kalesinin fethi — 29 Ağustos 1521. Kanunî Sultan Süleyman tarafından Macarlara karşı kazanılmıştır.

10. Mohaç Meydan Savaşı — 29 Ağustos 1526. Macarlara karşı Kanunî Sultan Süleyman'ın kazandığı bu savaş, tarihin en büyük imha muharebesidir.

11. Nis'in fethi — 20 Ağustos 1543. Kanunî zamanında Barbaros Hayreddin Paşa tarafından, Fransa'nın Akdeniz sâhilinde bulunan ve o sırada Almanya İmparatoru Şarl-Ken'e tâbi olan Nis (Niçe) şehri feth edilmiştir.

12. Vâdi's-seyl zaferi — 4 Ağustos 1578. III. Murad zamanında Ramazan Paşa Portekizlilere karşı kazanmış ve Fas Türk himayesine girmiştir.

13. Çıldır zaferi — 9 Ağustos 1578. Özdemir-oğlu Osman Paşa tarafından İran Safevî ordusu başkumandanı Tokmak-Han'a karşı kazanılmıştır. Bazı beyliklerin hâkimiyetine son verilmiş, 24 Ağustosta Tiflis'in işgali ile Gürcistan Krallığı ortadan kaldırılmıştır.

14. Revan kalesinin zaptı — 8 Ağustos 1635. IV. Murad tarafından İranlılardan alınmıştır.

15. Hanya Kalesinin zaptı — 19 Ağustos 1645. Sultan İbrahim zamanında Serdar Yusuf Paşa tarafından Venediklilerden alınmıştır.

16. Çanakkale zaferi — 9-21 Ağustos 1915. Anafartalar, Çonkbayırı ve Kireçtepe mevkillerinde yapılan müteaddit muharebeler, İtilâf ordularına karşı kazanılmıştır. Miralay Mustafa Kemal Bey, 19. Fırka ve Anafartalar Grubu Kumandanı olarak savaşa katılmıştır.

17. Sakarya Meydan Savaşı — 23 Ağustos - 13 Eylül 1921. Yunanlılara

şı kazanılmıştır. 22 gün ve gece süren savaşta Mustafa Kemal Paşa baş-
mandan idi.

18. Dumlupınar Meydan Savaşı — 26 - 30 Ağustos 1922. Başkumandan-
Savaşı da denilen bu meydan muharebesinin kazanılması ile yurt düş-
ndan temizlenmiş, Türkiye Cumhuriyeti kurulmuştur.

ŞİİRLERDEN ÖRNEKLER

Zaferlerimizle ilgili şiirlerin büyük bir kısmı, son zamanlarda yazılmıştır.
ndi devirlerinde meydana getirilenler azdır. Zaferlerimizi ve kahramanla-
u terennüm eden şiirlerden buraya, ancak küçük bir demet alabiliyoruz.

İp-Arslan ve Malazgird için

Alp Arslan'ın rûhuna gazel

İklîm-i Rûmu tuttu cihangîr savleti
Târîh o işde gördü nedir şîr savleti

Titretti arş ü fersî Malazgird önündeki
Cûş u hurûş-ı rahş ile şemsîr savleti

On yılda vardı sâhil-i Kostantaniyye'ye
Yer yer vatan diyârını teshîr savleti

Ey şanlı cedd-i ekberimiz âb-ı tîgîmîn
Bi-hadd imiş güneş gibi tenvîr savleti

Tasvîr eder mi böyle şehînsâhı ey Kemâl
Şimşekten olsa şîrde ta'bir savleti

Yahya Kemal Beyatlı

Alp-Arslan Marşı

Dokuz yüzyıl çığ gibi geçmiş te üzerinden,
Hâlâ bu mutlu günü duyuyoruz derinden:
İlk-Fetih günüydü bu, yer oynadı yerinden
Kars'tan bir güneş doğdu, yüce dağları aştı,
Batılı'nın gözleri bu güneşten kamaştı.

Atlanmış, pusatlanmış erleri sanki "yel" di,
Nal sesleri bir zafer marşı gibi yükseldi,
Şimşek şimşek hızlandı; zulmü, zulmeti deldi.
Her savaşa benzemez, bu bir "Kutsal-savaş" tı,
Ay parçası yiğitler Hak-yolunda savaştı.

Arslanların sultanı, sultanların arslanı
Kılıcının ucuyla yazmıştı bu destanı,
Türk'e armağan etti şu mübârek vatanı;
Adı göğe yüceldi, Tanrısına yaklaştı,
Gözlerde, gönüllerde Alp-Arslan bayraklaştı.

Haziran 1964

Hâlîde Nusret Zorlutuna

Kosova için

Nerde olsam çıkıyor karşıma bir kanlı ova...
Sen misin yoksa hayâlin mi? Vefasız KOSOVA!
Hani binlerce mefâhirdi senin her adımın?
Hani sînende yarıp geçtiği yol YILDIRIM'ın?
Hani asker? Hani kalbinde yatan şâh-ı şehîd?
Âh o kurbân-ı zafer nerde bugün? Nerde o îd?
Söyle, Meşhed, öpeyim secde edip toprağını:
Yok mudur sende MURAD'ın iki üç damla kanı?

(Safahat III: Hakkm Sesleri)

Mehmed Âkif

Otranto ve Fâtih için

Gedik Ahmed Paşa'ya Gazel

Bâd hükmün sürüp enfâs-ı Mesîhâ'ya kadar
Bâdbân açtı zafer sâhil-i a'dâya kadar
Çıktı Otranto'ya pür-velvele Ahmed Pâşâ
Tûğlar varsa gerektir Kızilelmâ'ya kadar
Ra'd-ı tekbîr kopup gitmelidir bank-i ezan
Dâr-ı küffârda meşhûr kenîsâya kadar
Gark-ı nûr olmalı îmân-ı Muhammed'le firenk
Bu sefer Rim-papa'dan Hazret-i İsâ'ya kadar
Olsun ilhâm edenin rûhuna bir tuhfe Kemâl
Şehper açsun bu gazel Cennet-i A'lâya kadar

Yahya Kemal Beyatlı

Türbe-i Fâtih'i Ziyaret'ten

Her gûşesinde dehrin
Şâyestedir denilse
Sensin ki ol şehinşeh
Emsâr bahşisindir.
Beyt-i Hudâya konmuş
Durmuş başında bekler

nâm-ı beka-medârın
âlem senin mezârın
bu ümmet-i necîbe
ebhâr yâdigârın
câhın mutâ'-ı islâm
bir kavm türbedârın

Yoktur senin gurûbun
Var şu'le-i dehâdan
Titrerdi secdegâhın
Hâlâ gelir zeminden
Medhinde şâirâne
Târifi yerde bitmez

ey neyyir-i ma'âlî
bin necm-i tâbdârın
oldukça sen cebinsây
tekbîr-i zâr-zârın
ilhâmlar gerektir
Arşa çıkan kibârın

Abdülhak Hâmid

Çaldıran, Mercidabık ve Yavuz Selim için

Selim'ler

Tarihin muazzam tâkı altından
Ağır ve şâhâne geçti Selimler;
Bellerde palalar altın kabızalı
İri kavuklarda iri dilimler...

Dolaştı biri ney perdelerini...
"Makam olsun, dedi, makam üstüne!"
Birinin Kıbrıs'tan geldi şarabı,
Biri dikti ehrâm ehrâm üstüne.

Ki onun üç kıt'a dîbâlarından
Biçildi boynuna uygun hulleler.
Çaldıran demedi Mısır demedi
Açıldı serhadler göçtü kaleler.

Daha kalsa, dünya meydanlarını
İki şehsüvâra dar bulacaktı...
Takvimler gününden gün almasalar,
Belki Karadeniz ak olacaktı.

Ağlaşan taşlara kapanıp tarih:
Selimler gelir de Yavuzlar gelmez.
Kağanlar, hakanlar, başbuğlar doğar,
Cengizler, Gaziler, Oğuzlar gelmez.

Ârif Nihad Asya

ÇALDIRAN

— 1514 —

Her tûg-ı pür-fürûg verirken hücûma şan
Her tîg-i bî-dirîg parıldardı hun-feşan

Meydân-ı haşr ü neşri karıştırdın ey kader
Andırdı rûz-ı mahşeri hengâm-ı imtihan

Saldırdı fart-ı gayz ile ifrît-i râfızî
Tâli' göründü bizlere sol kolda pek yaman
Garkoldu hûna Rûmeli Beğlerbeği'yle ceys
Üç Malkoç-oğlu eyledi bir bir fedâ-yı can
Uğruna her gazâyâ atılmış mücâhidîn
Lâyık mıdır felâkete ey Rabb-ı müste'an
Her yanda hûn içinde bu hengâmeden beri
Hiç esmiyen nesîm-i fütûh esdi nâgehan
Sağ kolda bozdu bozguna uğrattı düşmeni
Şîrâne bir taarruzu sevk eyliyen Sinan
Şâh-ı adûya karşı kopan sarsar-ı zafer
İndirdi yıldırım gibi bir darbe-i giran
Pâmâl-i rahşî kıldı Acem tâc ü tahtını
Tâ arşa astı tîgini Sultan Selîm Han
Sermest-i câm-ı vuslat-ı şân oldu tûğlar
Tebrîz'e reh-nümâ-yı 'inân oldu tûğlar.

Yahya Kemal Beyath

MERCİDÂBIK

— 1516 —

Seyreylesün felek kaderin şehsüvârını
Fethetti bir seferde nebîler diyârını.
Sahrâ-yı Mercidâbık'a nakş eylemiş kader
İslâm fikr-i vahdetinin kârzârını.
Memlûk pâdişâhı bu dâvâyı fasl için
Sarfetti azm ü cezm ile bilcümle vârını.
Bir kaahirâne hırs ile Memlûk leşkeri
Gavgaaya saldı esliha-i bî-şümârını.
Bâran misâli gülle yağıp kıldı hâksâr
Hem gaasibâne tâcını hem tâcdârını.
Eyne'l-meferr diyen çöle can attı sû-be-sû
Bâkisinin de tîg tamâm etti kârını.
Sahrâ-yı lâ'güne bakan şâhid-i zafer
Görsün bahârının bu yaman lâlezârını.

Tevhîd-i milk ü millet için cenk edenlere
Sûriyye açtı cümle husûn ü hisârını.

İtmâm-ı gaalibiyet için şanlı pâdişâh
Mısır içre kurmak istedi dârü'l-karârını.

Şevk-i seferle pür-heyecân oldu tûğlar
Bâd-ı zaferle Mısır'a vezân oldu tûğlar.

Yahya Kemal Beyath

Bir destan parçası

Sultan Selim cülûsunda
Salâ dedi de yürüdü
Gidelim Mısır'a doğru
Yola dedi de yürüdü.

Nesne yok imiş aslında
Halife değmiş yerinde
N'arar Yusuf'un şehrinde
Köle dedi de yürüdü.

Bahşî

Kabr-i Selîm-i Evvelî Ziyaret'ten

Deminde nâmına Sultan Selîm derlerdi
Fedâ ziyareti uğruna ravza-i cennet!
Cihâna indiğine sûy-ı sermediyyetten
Delâlet etmede her dem bıraktığı şöhret.
İkinci himmete mutlak düşerdi Hind ile Çin,
Yetiştî Mısır ile İran'ı fethe bir himmet.
Bu kubbe, türbe-i Sultan Selîm-i Evveldir
Bu türbe kible-i Osmâniyandır ey ümmet!

Abdülhak Hâmid

Sultan Selim Mersiyesi'nden

Şems-i asr idi asrda şemsin
Zillî memdûd olur, zamanı kasîr
Tâc ü taht ile fahr eder beğler
Fahr ederdi anınla tâc ü serîr

İbni Kemâl

Kanunî ve Mohaç için

Mohaç Türküsi'nden

Bizdik o hücumun bütün aşkıyle kanatlı,
Bizdik o sabâh ilk atılan safta yüz atlı.
Uçtuk Mohaç ufkunda görünmek hevesiyle,
Canlandı o meşhûr ova at kişnemesiyle!
Fethin daha bir ülkeyi parlattığı gündü,
Biz uğruna can verdiğimiz yerde göründü.
Gül yüzlü bir âfetti ki, her bûsesi lâle;
Girdik zaferin koynuna, kandık o visâle!
Dünyaya veda ettik, atıldık dolu dizgin;
En son koşumuzdur bu! Asırlarca bilinsin!
Lâkin kalacak doğduğumuz toprağa bizden
Şimşek gibi bir hâtıra nal seslerimizden!

Yahya Kemal Beyatlı

Kanunî Mersiyesi'nden

Her kanda bassa pâ-yı semendin nisâr için
Hanlar yolunda cümle revan etti kanları
Şemşîr gibi rû-yı zemîne taraf taraf
Saldın demür kuşaklı cihan pehlevanları
Aldın hezâr büt-gedeyi mescid eyledin
Nâkûs yerlerinde okuttun ezanları

Bâki

Mohaç'tan

Yâd et büyük ecdâdını târihini aç ta
Kof kibrini Garbın yere serdikti Mohaç'ta!
Ellerde kılınc sanki o gün bir kızıl îman,
İskender'e örnekti o savlette Süleyman.
Gazilere gökten bir ilâhî ışık indi.
Eşsiz savaşın çünkü mükâfatı Budin'di.
Tekbir sesi, heybetli nidalar: Koma, vur, yak!
Dolmuştu o engin ovanın ufkuna mutlak.

Kırk bin Macarın rûhu o gün gökleri sardı.
Besbelli ki Türk ırkına dünya gene dardı.
Kaç sûr üzerinden okunurken gür ezanlar,
Girmişti "Budın" koynuna küffârı bozanlar.
İmdâd umuyorken nice gafil kuru haçtan,
Nâm üstüne nâm aldı atam geçti Mohaç'tan.

Edip Aysel

Çıldır savaşı için

Destan'dan

Turnam gider olsan bizim illere,
Vezir Ardahan'dan göçtü diyesin.
Karşı geldi Kızılbaşın Hanları
Çıldır'da da döğüş oldu diyesin.
Al kana boyandı Çıldır dağları
Gaziler diktiler göğe tuğları
Gözü kanlı Diyarbekir beyleri
Din yoluna şehit düştü diyesin.

İki alay bir araya gelince
Ara yere çarkacılar girince
Beş bin beş yüz belli atlı ölünce
Tokmak Han da kaçtı gitti diyesin.

Hayâlî

Çanakkale savaşı ve şehidler için

Çanakkale Şehidler'inden

Vurulup tertemiz alnından uzanmış yatıyor,
Bir Hilâl uğruna yâ Rab ne güneşler batıyor.
Ey bu topraklar için toprağa düşmüş asker!
Gökden ecdâd inerek öpse o pâk alını değer.
Sana dar gelmeyecek makberi kimler kazsın?
"Gömelim gel seni tarihe" desem sığmazsın.
"Bu taşındır!" diyerek Kâbeyi diksem başına;
Rûhumun vahyini duysam da geçirsem taşına;

Sen ki a'sâra gömülse taşacaksın... Heyhât!
Sana gelmez bu ufuklar, seni almaz bu cihât...

Ey şehîd oğlu şehîd isteme benden makber,
Sana âğuşunu açmış duruyor peygamber...
Mehmed Âkif

Çanakkale

Kalkan koludur her kaya bir başka şehîdin;
Koldur, fakat azminde kanatlardaki hız var!
Etilerle, kemiklerle örülmüştür ufuklar;
Ey Akdeniz, insan ölüsünden kapımız var!
Ejdersen eğer, yerleri yık, gökleri yık, ez!
Uğruna fakat öldüğümüz nokta geçilmez!

Midhat Cemal Kuntay

Çanakkale Şehitliğinde'den

Ey şimdi sevgili ailesinden,
Ey şimdi gençliğin her hevesinden
Ayrılıp bayrağa kavuşan erler!
Ah, o bayrak için ölen neferler!

Sizler ki bilinmez isimlersiniz,
Bu taşsız mezarlar değil yeriniz;
"Türklüğün tarihi" türbeniz sizin,
Kandili "Hilâl" dir bu türbenizin.

Enis Behiç Koryürek

Çanakkale mücâhidlerinin dilinden

Cehennem olsa gelen, göğsümüzde söndürürüz,
Bu yol ki Hak yoludur, dönme bilmeyiz yürürüz;
Düşer mi tek taşı, sandın harîm-i nâmûsun?
Meğer ki harbe giren son nefer şehîd olsun.
Şu karşımızdaki mahşer kudursa, çıldırsa;
Denizler ordu, bulutlar donanma yağdırsa;
Bu altımızdaki yerden bütün yanardağlar,
Taşıp ta kaplasa âfâkı bir kızıl sarsar;

Değil mi cephemizin sînesinde îman bir,
Sevinme bir, acı bir, gaye aynı, vicdan bir.

Değil mi ortada bir sîne çarpıyor... yılmaz!
Cihan yıkılsa emîn ol bu cephe sarsılmaz
Yakında kurtulacaktır bu cephe...

(Safahat V: Hâtıralar)
Mehmed Âkiş

Anafartalar Savaşı'ndan

Düşmanlar geriden vurmak için o yeri
Toparladılar güçlerini umutlarını
Bir sabah denizleri yara yara
Çıktılar Anafartalar'a.

Görünür ölüm kalım saatlerinde hep
Türk'ün kaderinde bir baş
Sarı dik kaşlı
Mavi gözlüydü bu seferki.

Duymuştuk keskin sesini onun ilk defa
Dipçik süngü büyüdü ellerimizde sanki
Büyüdügözlerimiz ellerimiz ayaklarımız
Kocaman gemiler ufaldı karşımızda.

Oğuz Kâzım Atok

Sakarya, Dumlupınar, Atatürk için

Mustafa Kemal'in kartalı'ndan

Kanadları amma da al aldı ha,
Hangi şehidler seslenmiş belli değil.
Bir 30 Ağustos günü göründü Mustafa Kemal'in kartalı,
Koca kanatlarını çırpı boşluğa,
Sallandı gök,
Kanatları amma da al aldı ha...

Fazıl Hüsnü Dağlarca

30 Ağustos'tan

Kocatepe'nin büyük düşünceleri
Doğuyor kalplere aydınlık, zamanlı,
Uyku tutar mı Ağustos geceleri
Bu ay cümle fetihlerle heyecanlı,
Heyecanlı hey.

Mustafa Kemal'in dudağında eli,
Gözlerine vurmuş vaktin en güzeli.
Bu dağlar askeri deli eder deli
Vermiş omuz omuza destanlı destanlı,
Destanlı hey.

Mustafa Necati Karaer

Vatan macerası'ndan

Mustafa Kemal gökler gibi susuyor düşünceden
Altın bir meyva gibi zafer yoldadır.
İsmet Paşa iyilik ve zekâdır, doğuyor cepheden,
Kalpağında ayyıldızı parlayan Fevzi Paşadır.

Aksamdır, gün kavuşmak üzeredir,
Paşaların Afyon ovasında gözleri
Toplar şafakla birlik patlayacak,
"Ordular, ilk hedefiniz Akdenizdir, ileri!"

Ârif Hikmet Par

İstiklâl Savaşında Atatürk'ten

Sakarya kan akıyor boydan boya,
Mehmetçik artık ayağa kalktı.
Mavi bir alev geçiyor gözlerinden,
Savaşan kuvvet değil haktı.

Yirmialtı Ağustosta,
Karanlıkta düşman tel örgüleri...
Bir şeyler ağarıyor etrafta,
Mehmetçiğin tetikte eli.
Saflar hücumâ hazırıldılar
"Ordular, ilk hedefiniz Akdenizdir! İleri!"

Mesut Tarcan

Mustafa Kemal Paşa'dan

Ve bir gümüş ay yükseldi yangınlıklar üstüne
Kuru dallar çiçek verdi
Çıkıp Kocatepe'ye bozkurt misâli
Kemal Paşa yol gösterdi.

Boz fırkalar uçar gibi geçti bozkırdan
Toz duman Eskişehir, Dumlupınar "Saf yeri"
Katmıştı önüne düşmanı Allâh Allâh
Mustafa Kemal'in askeri.

Nurettin Özyürek

Ağustos Şafağı'ndan

Şimşek şimşek çaktı bir ulu ses Kocatepe'den
Aydınlandı bütün Ağustos sabahları.
Kan gövdeyi götürüyordu
Bütün gücüyle yüklendi düşmana
Mustafa Kemal'in ordusu.

26 Ağustosta başladı büyük kavga
"Allâh Allâh" sesleriyle yırtıldı şafak
Özgürlüğün, Türklüğün zaferiydi bu
Koşuyordu Mustafa Kemal'in ordusu
Deniz deniz, dalga dalga.

Şahinkaya Dil

Bir destan'dan

Ordumuz düşmana dedirdi aman
Vatan kan ağlarken oldu şâdümân
Çok yaşasın hep çalışan kahraman
Dağıldı cihana ünümüz bizim

Sûzânî der: kime idek nâzımız
Ayaklara toprak olsun yüzümüz
Bin yaşasın o sevgili Gazimiz
Söylesin nâmını dilimiz bizim.

Âşık Sûzânî

Kurtuluş ve İnkılâp destanı'ndan

Türklerin ihyâsı Hazret-i Gazi
Kurtardı vatanı düşmanımızdan
Sînesin bu yolda eyledi fedâ
Biz dahi geçelim öz canımızdan

Kaçırdık Yunan'ı bulunmaz izi
Bir hücumla öte geçti denizi
Sıyânet eyledi askerimizi
Vatan şereflendi ol gazâmızdan

Âşık Mazhar

Bir destan'dan

Gazi Kemal Paşa hazretlerine
Aşk olsun kemâl-i izzetlerine
Bu canın yüz suyu hürmetlerine
Bize Hak'tan lutf u ihsan yetiştii

Sâir zâbit dahi sıdk ile tuttu
Hulûs ile askerın önünden gitti
O nüç günde Yunan yerlere yattı
İzmir'e bir parça kalan yetiştii

Anadolu on dört günde paklandı
Yolu ile düşmanımız haklandı
Köşe, bucağ kâfir var mı yoklandı
Her tarafa emr ü ferman yetiştii.

Karamanlı Gufrânî

Meçhul Şehide

— *Dumlupınar'da* —

Otuz asır veremedi eşini,
Yirmi milyon bekliyoruz başını;
Kandırmamış hiçbir kaynak, hiçbir su
Yanıyormuş öpmek için taşını.

Nice dudak kuştan, kurttan uzanmış;
Yirmi milyon ağız yurttan uzanmış.
Değil sâde Bursa, Afyon, Kütahya
Alparslanlar Malazgird'den uzanmış.

Şehid, gazi var mı hazır olmayan?
Gelen millet gâh binekli, gâh yayan.
Nasıl seni ziyarete gelmeyiz,
Tek velisin efsânede kalmayan.

Bize barış, yüzün suyu hürmetine;
Bahar, yaz, kış yüzün suyu hürmetine
Baştan başa bu yer, bu gök, bu deniz
Karış karış yüzün suyu hürmetine.

Dünya değer çarığının sırımı,
Ben borçluyken sana bütün varımı,
İnci dişlerine değen yiğitim
Mısır mıydı, çavdar mıydı, darı mı?

Sessizdin, siliktin köyde kim kime,
Kızardım, bir yerde geçsen önüme.
Affet, şefâat et sıra gütmenden
Suya gider gibi gittin ölüme.

Hayat, hayâldeki her taddan güzel,
Bize tek ayak ta kanattan güzel,
Bir istisna var bu yer yüzünde
Bir senin ölümün hayattan güzel...

Gözümüzde, gökte açtığın o iz...
Yolcuyuz iyiye ve güzele biz.
Ya yaşatmak seni bu hür vatanda,
Ya da senin gibi ölmek ahdimiz.

Behçet Kemal Çağlar

NOT: Kurtuluş Savaşı hakkında bir hayli şiir yazılmakla beraber, henüz beklenen büyük destan meydana getirilememiştir. Mehmed Âkif'in «İstiklâl Marşı» ve «Bülbül» ü, bu konuda yazılan şiirler arasında çok müstesna bir yer tutmaktadır.